

DEVECSERI UJSÁG

Társadalmi, közgazdasági és politikai hetilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 8 pengő
Fél „ 4 „
Negyed „ 2 „
Egyes szám ára 20 fillér

Felelős szerkesztő:

Dr. SOMOGYI KÁROLY

Kiadótulajdonos:

HUSS FERENC

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Devecser, Klapka-ucca 16.

TELEFON 23.

Ide intézendők a lapot érdeklő mindenemű közlemények

A hó veszedelme.

A Dunántul legnagyobb részén a földet sokhelyütt egy méternél is magasabb hóréteg borítja. A hideg időjárás még egyre tart és nagy a valószínűség arra, hogy az olvadás hirtelenül és rohamosan fog bekövetkezni. Tekintve, hogy a járás legnagyobb része a hóolvadás folytán a Bakony-hegységből is ezen vidékre tóduló víztömegek útjába esik, különösen Devecser, Vásárhely és a Torna-patak menti több községek, valamint a Marczal-mente előreláthatóan árvízveszedelemnek van kitéve.

A vízlevezető folyómedrek és árkok jéggel és hóval vannak betöltve s így a vizek levezetése szinte elháríthatatlan akadályokba fog ütközni.

Eltekintve attól, hogy az ember emlékezet óta nem tapasztalt kemény tél a mezőgazdasági termelés eredményességét már magában véve katasztrófálisan fenyegeti, egy ehhez járuló árvíz-veszedelem végpusztulást jelent a mezőgazdaságra.

A rengeteg hótömegek által előidézett forgalmi nehézségek annyira amennyire enyhítve vannak. Az utak többé-kevésbé járhatók, de különösen a községek belterületein még sok munka van hátra és ezekről a hó eltakarítás még alighogy megkezdődött, pedig igen sürgős volna, hogy az udvarok és uccák szabaddá tétessenek. Nem lehet arra számítani, hogy a bekövetkező olvadás idején a föld elissza a vizet, mert a hóréteg alatt a föld vastagon át van fagyva és megakadályozza a hóleivódását. Ennek folytán nemcsak a Bakonyból jövő áradástól, hanem helyi árvizektől is kell tartanunk és nagyon jól tenné a lakosság, ha belátván a veszedelmet, minden hatósági kényszerítés nélkül önmagától tenne valamit annak elhárítására és ne csak akkor kapkodna majd fűhöz-fához, amikor a veszély közvetlenül a nyakán lesz és amikor már emberi erővel annak útját állni nem lehet.

Célravezető volna legalább is a folyómedrekben és a levezető árkokban a víznek már most utat nyitani és legalább is elősegíteni azt, hogy a víz magának utat törhessen, különösen olyan helyeken, (kanyarodóknál) ahol nagyon könnyen jégtorlódás állhat be, ha az olvadás megindul.

Első és legsürgősebb feladat volna azonban a lakóházak megvédésére szükséges óvintézkedéseket megtenni. A Torna-patak és Marczal mentén egész községek vannak kitéve az árvízveszedelemnek, ahol sok jószág, takarmány, állat, sőt emberélet is áldozatul eshetik.

Kellene még arról is gondoskodni, hogy a vízlevezetés a nagyobb folyókig és a nagyobb folyókon megkönnyíthessék. Az erre szolgáló módok és eszközök kiválasztása a szakemberek dolga. Ez a kérdés a jelenleg megelőz minden helyi és országos politikai kérdést, mert a kellő gondoskodás elmulasztása helyrehozhatatlan károkat vonna maga után ezen az amugy is igen súlyos gazdasági viszonyok között vergődő vidéken. A hirtelen megzuduló víztömeg a hegyoldalokon és lejtőkön el fogja hordani a földet, vetéseket, tönkreteszi az utakat, ahol pedig a lapályos helyeken megáll, egyrészt kiöli a növényzetet, másrészt pedig nagy mértékben késleltetni fogja a megművelést és a tavasziak elvetését.

Ne kicsinyelje le hát senki ezen kérdéseknek jelentőségét, hanem kellő időben tegyen meg mindent a veszély megelőzésére és elhárítására.

S.

Képviselőnk a parlamentben.

Kerületünk Illusztris képviselője, dr. Schandl Károly nyug. földmívelésügyi államtitkár, az OKH. alelnök-vezérigazgatója, aki csak a napokban érkezett haza Algírból, ahol a mezőgazdasági hitelek szervezése tárgyában összehívott nemzetközi parlamenti kereskedelmi konferencia ülésén vett részt, szerdán megjelent a képviselőházban és felszólalt a magyar bor és gyümölcs védelméről szóló törvényjavaslat tárgyalásánál.

Képviselőnk, mint agrárpolitikus, minden kényszerrendszabályt szeretne mellőzni, most azonban, amikor a gyümölcs- és szőlőtermelés olyan kritikus helyzetbe jutott, mint ma, belátja, hogy a kormánynak közbe kell lépnie, mert nem lehet ölhetetlét kézzel néznie a mai állapotot.

A mostani törvénytervezet a hegyközségek termelésével foglalkozik és a kötelező társulást vezeti be. Erre különösképpen azért van szükség, mert a multban már történtek magánkiaerletek a társulásra, azonban nem vezettek eredményre. A szőlőgazdákat megfélelő hitellel kell ellátni, mert nem lehet és nem szabad veszni hagyni most a szőlő- és gyümölcs-termelést. Azt a 30 milliárdnyi hitelt, melyet pár évvel ezelőtt a kormány a szőlőtermelőknak juttatott, már teljes egészében

visszafizették s habár a fizetések teljesítése nehéz helyzetben történt, mégis látszik, hogy a szőlőgazdáknak juttatott hitel nem jutott rossz helyre. Kéri a kormányt, az ipar és mezőgazdaság minden ágát egyformán támogassa, mert a külkereskedelmi mérleg passzivitását csak így lehet elűntetni. A borforgászatnál adóról beszél ezután s adatokkal bizonyítja be, hogy milyen nagy akadálya ez az adónem a borértékesítésnek.

Kívánatosnak tartaná, ha a kormány ezt az adót fokozatosan eltörölné. A szőlőtermelés átszervezése szempontjából nagy eredményt vár a hegyközségek megszervezésétől. Ezután a somlói bortermelés különleges viszonyairól beszél, felhívta a miniszter figyelmét, hogy a külföldi borházakba be kellene vezetni a somlói bort is, hogy a külföldi közönsége megismerhesse ezt a nemes fajtát is.

Hangsúlyozza, hogy egyforma védelemben kell részesíteni a gyárpiart és a mezőgazdaságot. Hivatkozik arra, hogy Nyugatindióból évenként kétmillió pengő értékű banánt hoznak be, viszont Magyarország Nyugatindióban egy fillérenyi értéket sem szállít. Négy év alatt ezermillió pengő volt kereskedelmi mérlegünk deficitje, ez az ezermillió pengő a nemzeti vagyont fogyasztotta és körülbelül ugyanekkora volt az az összeg, amelyet külföldi kölcsönképpen felvettünk. Tehát a külföldre vitt összeget mint kölcsönt hoztuk vissza.

A bajon a kivétel fokozásával és a behozatal fokozatos csökkentésével lehet segíteni. Ha valamelyik hatóság vagy társulat egy gépet akar külföldről behozni, erre minisztertanácsi engedély kell, viszont mezőgazdasági terméket minden különösebb akadály nélkül hozhat be bárki. Negyvenkét féle mezőgazdasági terményt hozunk be külföldről 46 millió pengő értékben, pedig ezeket a mezőgazdasági terményeket itthon is elő lehet állítani. A behozatal statisztikájában igen nagy tételel, évi 17 millió pengővel szerepel a gyümölcs, melyet ugyancsak ki lehetne küszöbölni. Hangoztatja, hogy külföldön mindenütt állami szubvenciót kap a mezőgazdasági termelés s ismerteti Poincaré egyik legutóbbi beszédét, melyben a mezőgazdasági termelés fontosságáról és védelméről szól.

— Kedvezményes utazás a budapesti országos tenyészállatkiállításra. Már közöltük, hogy a kereskedelmi miniszter 50%-os kedvezményt biztosított a Máv. vonalakon és az annak kezelésében lévő helyi érdekű vasutakon az országos tenyészállatkiállításra utazó gazdáknak. Ugyanezt a kedvezményt megadta a déli vasut is. A kedvezményes utazásra jogosító igazolványok nemcsak az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiállítás rendező bizottságánál, hanem a Vármegyei Gazdasági Egyesület igazgatóságánál is beszerezhetők. Azok, akik az egyesület útján óhajtanak kedvezményes utazásra jogosító igazolványhoz jutni, ezen igényüket legkésőbb március 15-ig jelentésk be az egyesületnél az igazolvány árának és a választbelyeknek egyidejű beküldése mellett. A Máv. és helyi érdekű igazolványokért darabonként 1 P-t, a déli vasut igazolványokért darabonként 2 P-t kell fizetni.

Névtelen uccák.

A földbirtokreform révén számos ember jutott Devecserben is házhelyhez. A telektulajdonosok nagy része már fel is építette a maga kis hájkát a részükre kijelölt helyen, a volt állatvásártéren s ma már egy egész új telep van ott.

Öt uccát alkot ez az új városrész. Természetesen ma még elszórta, egymástól távol állnak az épületek, mert az igényjogosultak egy része nem volt még abban a helyzetben, hogy felépíthetett volna. Ugy tudjuk azonban, hogy a tavasszal ismét sok új épület fog készülni az újtelepen.

Ennek az öt új uccának egyelőre még nincs neve. Nem tudjuk, gondolkodtak-e már illetékesek az elnevezésükről, de úgy gondoljuk, nagyon helyénvaló lenne, ha az egyik uccát *Beck Janos-uccára* keresztelnék. Beck Janos igen tekintélyes vagyont hagyott a községre, valóban méltó lenne tehát, ha az újtelep főuccáját róla neveznék el.

Teljesen felesleges lenne ma élő közéleti nagyságokról elnevezni az uccákat. (E tekintetben kivétel csak Magyarország kormányzója lehet, aki a végpusztulástól mentette meg az országot.) Van nekünk egy nagyon fájdalmas, talán soha be nem hegedő sebünk: Trianon. Amely elröplött időnk Pozsonyot, Kassát, Kolozsvárt, Fiumét. Erre kell nekünk szüntelenül emlékeznünk, a fiainknak, unokáinknak is azt kell a szívébe vesni, lelkébe égetni: ne felejtsetek! Gyűlöljétek magyar szívetek minden elfojtott keserűségével, ökölbe szorított kezekkel, dacos, néma szajjal is kiáltatok vetőt Trianon gaszagainak.

Legyen ez a négy ucca Trianonnak ma még keserű emléke. *Devecseri-ucca, Kassai-ut, Pozsonyi-ucca, Fiumei-ut!* Aztán, majd ha a trianoni kártyavár összeomlik s újra egész lesz Nagy-Magyarország, vajjon nem fog-e jóleső érzést kiváltani az akkor már újra magyar városokból, hogy mi devecseriek velük éreztünk a megpróbáltatások idején, dolgoztunk, küzdöttünk, hogy a hazug trianoni országainak melódd meg-szünjenek s ezekben a nehéz időkben róluk nevezünk el egy új városrész új uccáit?

Van azután, illetve lesz Devecsernek még egy új uccája, amely ha a közeljövőben megnyílik, valóban a legszebb, legegyszerűbb utja lesz a városnak. Legyen ennek *Horváth Miklós-ut* a neve!

Hisszük, hogy a város érdemes képviselőtestülete legközelebbi gyűlésen ebben az értelemben fog határozni.

Méhészek figyelmébe!

10 szalmakasos, erőteljes méhcsalád jutányos áron eladó.

Bővebbet a tulajdonos:

Csizmázia Aladár
Devecser (Szőlőhegy)

Hirdetéseket jutányosan
felvesz a kiadóhivatal

Burgonyagumó beszerzése a Vármegyei Gazdasági Egyesület közvetítésével.

A Vármegyei Gazdasági Egyesület gondoskodni óhajt arról, hogy egy a nagy-, valamint a kisbirtokosok a tavasz folyamán jóminőségű, egészséges, bőtermő burgonya vetőgumóhoz juthassanak kedvezményes vásárlási feltételek mellett. Az egyesület igazgatósága már megállapodást létesített egy burgonyavetőgumó beszerző vállalattal, amely a nagyobb uradalmak államilag elismert burgonya vetőgumóját hozza forgalomba.

Az egyesület oly megállapodást kötött a vállalattal, hogy többféle fajta burgonya vetőgumót bocsájt a gazdák rendelkezésére. Korai és középkésői étkezési fajtákat, bőtermő ipari és takarmányféléseket. A vállalat az egyesülettel történt megállapodás értelmében 6 havi hitellel is adja a vagonjételekben rendelt burgonya vetőgumót 8%-os évi kamatfelzárkással. A vállalat kötelezi magát arra is, hogy az általa forgalomba hozott vetőgumóból termelt burgonyát a jövő ősszel átveszi a gazdától és ez esetben azoknak, akik hat havi hitel kedvezményrel vásárolták a vetőgumót, a 8%-os kamatot elengedi.

Tekintettel arra, hogy a rendkívül hideg időjárás miatt igen sok burgonya elpusztult s ennek következtében a burgonyaárak rövidesen emelkedni fognak, tehát sietni kell a burgonya vetőgumót igénylő gazdáknak szükségletük lekötésére.

A Vármegyei Gazdasági Egyesület igazgatósága kéri a gazdákat, hogy tájékoztatás céljából most még minden kötelezettség nélkül jelezzék be az egyesülethez a burgonya vetőgumó szükségletüket. Nagy szolgálatot tennének a közegyi előjárások a falvak gazdaközönségének, ha jelentkezésre hívnák fel a burgonya gumót igénylő kisgazdákat s kimutatásba foglalják egy-egy község szükségletét azon megjegyzéssel, hogy korai és középkésői vagy esetleg késői fajtát óhajtának-e, étkezési vagy takarmány fajtára van szükségük.

A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület március hó 10-én Zircen tartja meg járási gazdaértekezletét s szükségessé véli, hogy ezen a burgonyatermelő vidéken szakszerű előadást tartasson az okszerű burgonyatermelésről, annak betegségei ellen való védekezésről, a jobb értékesítés lehetőségeiről. Ezen szakelőadás tartására *Bertsch Ottó* m. kir. burgonyatermelési tanár nyerte meg az egyesület. Az előadó tanár ur szeretné megismerni a zirci járásban termelt burgonyafajtákat, azok minőségét, egészségi állapotát, azért arra kérjük a zirci járási gazdaértekezleten résztvevő nagy-, közepbirtokosokat és bérloket, de a kisgazdákat is, hogy a múlt évben termelt burgonyakészletükből hozzanak mintát, hogy az előadó tanár részére elegendő demontsráló anyag álljon rendelkezésére. Kivánatos volna, hogy azok, akik egyesületünk útján óhajtának burgonya vetőgumót beszerezni, szükségletüket március 10-ig bejelentésük az egyesület igazgatóságánál. A zirci járási gazdák azonban a járási gazdaértekezlet alkalmával is eszközölhetik burgonya vetőgumó megrendelésüket, mert annak leszállításáról az előadó Bertsch tanár ur fog gondoskodni.

— Erzsébet Királyné Szálló Budapest V. Egyetem-utca 5. Elsőrangú családi szálló a Belváros központján. 100 szoba, központi fűtés, vízvezetékes mosdók, lift, fürdőszobák. Egy ágyas szobák 5—9 P-ig, két ágyas 6—12 P-ig. A szállóban van közkedvelt étterem, kávéház, söröző pince. Saját termései somlói borok. Esténként a legjobb cigányzene. *Szabó Imre tulajdonos.*

H I R E K

Költő-sors.

Saját hazájában ki volna próféta?
E vers faragója hogy lenne poéta?
Lenézi a fűzfa a sudaras fenyőt,
A hatalmas tölgyet az, aki csútna nőtt,
Csalán a virágot, gaz a nemes gabnát:
Nem volna-e jobb, ha tollad főlhöz csapnád?

Holló a hollónak szemét ki nem vájja,
Ámde van-e költő, kinek nincs rossz mája?
Aki önmagánál ismerne különbet,
Aki mást dicsér s nem saját mellet döngtet?
Ritka fehér holló, mondhatom hitemre!
(Én ugyan nem láttam, legfeljebb kitömvél!)

Irodalmi berek a nagy városokban,
Énekektől hangos elegendő sok van.
Tarka pintyek, szajkók, cifra papagájok,
Ki csipeg, ki visít, ki morog, ki májog.
Am nem őrzik jobban Tübetet a lámák,
Mint patentes írók a maguk zárt számát.
Csak azoknak jár ki dicsőség és garas,
Te meg szánhatsz-vethetsz: nincs mód rá,
[hogy arass.]

Szalmatetős volt az édesanyám háza,
Kicsiny bölcsöm nem volt gyémántal cifrázva,
Falum rögös földjét mezitláb is jártam,
Kapa-kasza nyelét azt is fogtam nyárban.
Fárasztó munkában folyt a veritékem.
Tettekkel mutattam: dolgozni nem szegény!
— Mégis ha daloltam a falu népének —
Tán nem is akarták — ritkán értették meg.

Honszerző Árpádnak hadaival jöttek,
Őseim vértükön vették ezt a földet.
Véremet ontottam én is érte bőven
Harcok viharában, itélet-időben.
Szerettem hazámat, de nem szóval: tettel!
Életet áldozó igaz szeretettel.
Lelkem zengő szavát nincs, aki meghallja,
Pusztába hangzó szó dalaim harangja.

Megcsapja lelkemet téli zordon hideg.
Daloljak-e tovább? Ugyis kinek, minek?
Földre huzza vállam az élet igája,
Reménytelen a harc ugys mindhiába.
Mégis annyi könnyön, gunyon, gáncson által.
Égő tűz ereje víz, ragad magával —
Hazámért, népéért — ha meg se hallgatja —
Te csak zengj, csengj tovább dalaim harangja!

Somogyi Károly

— Panaszkönyv. Vegyesvonatainkat, mint velünk közlik, a Máv. beszünteti. Ezek hosszu utánjárása, deputációzás, kérvényezés stb. eredményeként megkaptuk ezeket a vonatokat, amelyek minden nehézségük mellett mégis közelebb hozták a járási lakosságot a központhoz s most minden indokolás nélkül megszünteti a Máv. Eltekintve attól, hogy a jogkereső falusi közönséget időben, anyagiakban alaposan megrövidíti ez az intézkedés, az iparnak, kereskedelemnek is mérhetetlen kárára van. Mert bizony a gyorsvonattal nem sokat nyertünk. A körzetünkbe tartozó községek közül egyedül Ajka veheti igénybe ezt a vonatot. Viszont a vegyesvonatot a járás legtöbb községe felhasználhatja, hogy ügyesbajos dolgait Devecserben elintézhesse. Az ügyre legközelebbi számunkban visszatérünk.

— Megfagyott testvérek. A rettentő hideg ismét áldozatot követelt vidékünkéről. Hus-hagyó kedden Középszákról a két Molnár testvér felment a Somlóra, hogy bort vigyenek haza. Visszafelé jövet, uglátszik elfáradtak a nagy hóban, leüttek s mire a járőrelők rájuk akadtak, mindkettő halott volt. Nagy részvét mellett temették őket.

— Megbízható fát idejében ültetni — ez a sikeres gyümölcsstermesztés titka. Ungváry József faiskolája Cegléd. Oktató nagy árjegyzék ingyen.

— Helyreigazítás. Lapunk decemberi egyik számában egy hír jelent meg, melyet téves információk alapján közöltünk. Megállapítást nyert, hogy Keszler József ajkai újság-árús fiut senki sem támadta meg, az egész rabló históriát csak azért találta ki, hogy szüleinek a nagy hideg miatti korai hazatérése miatt elfogadható okot mondjon. Az ajkai csendőrsöt, mely ezt az esetet is a legszigorúbb vizsgálat tárgyává tette, mulasztás tehát nem terheli.

— Konnersreuth Hírnöke címén jelent meg dr. Waitz Zsigmond schweici (Feldkirch) püspökének világszenzációs műve: Die Botschaft von Konnersreuth, melyet augusztus végén írt a csodásan stigmatizált és sokszorosán csodás Neumann Terézről személyes megfigyelései alapján és már is több 100 ezer példány kelt el 20 kiadásban; minden művelt nyelven kiadva még több kelt el belőle. Pedig már ugy 50 könyv jelent meg Konnersreuthról, de egyik sem ekkora sikerrel. Éppen ezért ajánljuk azonnali megrendelését mindjárt több példányban. Hiszen ára diszes kiállításban nagy könyvvalkban (mint a német kiadás, 50 Pf.) csak 80 fillér. Kiadója Lourdes folyóirat (Tóth János plébános), Sopron. Kérhetünk mutatványszámot is.

— A devecséri hőeke. Sohase tessék mosolyogni: igenis van devecséri hőeke. Egyszerű, primitív kis alkotmány, mindamellett nagy-nagy szolgálót tesz a tengelyen közlekedőknek. Erdemes városbíránk, Markos Gyula öllete volt, hevenyében összeültetett egy csónakszerű deszkalkotmányt, eléje fogatta saját lovait s ezzel az újfajta hőekével egy-kettőre kilisztaltatta a város főbb utvonalaikat. Később azután már négy ló végezte ezt a műveletet s ma már meglehetősen járhatók Devecsér uccái.

— A magyar megújódás a jövő nemzedék erejéhez, egészségéhez fűződik. Szükséges, halaszthatatlan ezért, hogy meginduljon az esz- és célszerű egészségügyi propaganda, az olyan, amely káros mellékhatások nélkül fejti ki áldásos hatását. Ezt a célt szolgálják az „Egészségvédelem” propaganda-számai. Célunk: tanítani, oktatni és elhítenni a tudás, az ismeretek magját, hogy azokból nemes gyümölcs származzon. E munkát sikeresen azonban csak úgy végeztethetjük, ha erős olvasótábor áll mögöttünk. Arra kérjük ezért e sorok olvasóit: támogassák munkánkat előfizetéseikkel. Maradunk kiváló tisztelettel „Egészségvédelem” kiadóhivatala Budapest, József-körút 42.

— Elment az asszony... a címe Szederkényi Anna legújabb regényének, amelyet kizárólag a HÁZTARTÁS Magyar Asszonyok Közlönye közöl. A regény egy féltékeny asszonynak nehéz vívódásait írja meg, Szederkényi Anna ismert népszerű, kifejezőesdedt stílusában. Ugyancsak megkezdte a Háztartás a „Jöreménység hájója” című külföldi regény közzését is. A 30 év óta fennálló egyetlen magyar háziasszonylap hozza a legújabb dívatot, kézimunkát, novellákat, a legjobb konyharecepteket; grafológia rovatában pedig díjmentesen állapítja meg az írásban rejlő képességeket és ad tanácsot az egyetlen magyar pszichografologus annak, aki írását életkor, nem és jellege megjelölésével beküldi a lapnak. „Háztartás”, Budapest, IV. Városház-ucca 16. Mutatványszámot ingyen küldünk!

— Hogyan ápoljuk a csecsemőket? A jövő nemzedék megújódásunk alapja. Félő gonddal, nagy szeretettel kell ezért gondoznunk a csecsemőket. Az erre vonatkozó tudást sajátíthatják el az anyák az Egészségvédelemből, amely a Vörös Kereszt Egylet hivatalos lapja. Az anya és csecsemővédelmi számban az ország legelső tudósai tanítják meg az anyákat arra, hogyan ápolják, gondozzák csecsemőiket. Modern anya, szerető szülő nem nélkülözheti az Egészségvédelmet. Előfizetési ára évi 14 P. Kiadóhivatal Budapest, VIII. József-körút 42.

— A devecséri anyakönyv. Születés: Febr. 8. Vesztróci Ferenc és neje Bors Anna leánya Magolna. — Febr. 10. Somogyi Gergely fm. és neje Orbán Róza fia Jenő, rk. — Febr. 7. Baráth Ferenc fm és neje Lakner Anna leánya Ilona rk. — Febr. 17. Lengyel József cipész és neje Stunf Gizella fia József rk. *Halálozás:* Febr. 18. Gulyás Irén 2 hónapos, rk., tüdővész, (Pmiske) *Házasságot* nem kötöttek.

Szerkesztői üzenetek

— *László Anna, Thompson.* Üdvözlöjük, mint régi ismerőt. A lap címe megváltozott, mint sok minden a nagy világégés után. Kérjük szíves értesítését, hogy a lap megérkezik-e rendszeresen, meri a többi amerikai előfizetőink pontosan kapják. Előfizetési ára évi 4 dollár.

Gyógymódok hajdan.

Irla: Porkoláb István.

(II.)

Magáról Lalach Józsefről alig tudunk valamit; éppúgy lehetett borbély, sebészemester vagy tanult orvos, mint ahogyan a kolera ellen állítólag sikerrel használt orvosság feltalálója: Morvai János egyik sem volt, hanem plébános Tiszabólnán.

A Lalach-féle veszettség elleni orvosszer: a keresztstárnics (Gentiana Crucata) gyökere, melynek fűvészi leírása után a következőket olvashatjuk a Cseresnyéstől fordított, hivatalosan használt ismertetésben:

„Ha valamely veszett állattól megharapott emberen a veszettség első jelei (borzadás, nyugtalanság, megrémülés, töprenkedés, remegés, fény- és víziszony) mutatkoznak, vizsgáltsanak meg békavérerei (venae raninae): Lalach ur állítása szerint dagadtak fognak lenni. Ezen daganat a megharapás előtt, erős, egészséges embereknél, eleinte csak a nyelvalatti kötőcske vagy fékecske (frenulum) tájára szorítkozik, melyen legyek fején látható fekete pontocskákhoz hasonló petegtetések mutatkoznak; a gyenge, beteges embereknél ezen véredény kitágulás vagy daganat mindjárt és egyszerre az egész véredény rendszerben észrevehető. Ily körülmények között haladék nélkül fel kell nyitni a dagadt eret s a vérzés, míg magától meg nem szűnik, magára hagyatván.

Ezután veszi a beteg a gyógyszer első adagját, mely a következő módon készül: A stárnics nyers gyökeréből 1 és fél lat (mintegy két és fél deka) apróra vagdaltatik és mozsárban vizcsurgatás közben hig péppé (gyöktéjé) töretik. Ezt a masszát (!) a beteg haladék nélkül beveszi és a veszettség egész kifejlődése súlyosabb fokán is, 9 napon át éhgyomorral

szedi. Egyidőben a sebbel eképen kellek banni: Ha még friss a seb, rozmarin-lével ki kell mosni. A rozmarin-lé így készíthető: Szedni kell rozmarin hegyét virágostól, meg kell tölteni vele egy butéllát ^{2/3}, ad résznyire, majd tele kell tölteni égett borral, be kell dugni erősen, ötven óráig melegben tartani (addig a beteg türelmesen vár), itatós papiroson átszűrni s minden megszűlyhez fél könting (= 60 csepp) kámfort adni. Miután ezzel a seb kimosott, a következő pempővel borogattassék: u. m. árpát főzetek és ennek levéhez venni kell két rész rozslisztet, egy rész finom kenyérmag-porot és a leg-erősebb pálinkából annyit, hogy az egész pempőt (kenőcsöt) formáljon. Ha a seb régebb vagy be akar gyógyulni, akkor a rozmarin-lével és pempővel való használat előtt apró metszetekkel meg kell vészeni és egyideig vérezni hagyni. Ha a veszettség főpólcára jutott, a tárnicsbarcsból 2 lat dósis (!) adandó. Nem baj, ha a betegnek tárnicsgyökeret adunk rágni s jó, ha azt lenyeli is. Ha a beteg 8—10 óráig tartó álomba merül, megmaradása felől kétség nem lehet.

A megmárt hasznos háziállatok, — mert a hasznatlanok kiirtatnak — egészen így kezelendők.”

A Lalach-féle veszettség-elleni gyógymód szerint gyógyítottak az ország egyetlen „veszett gyógyháza”-ban Pápan, mely az Irgalmasok ma is létező kórházával kapcsolatban „megyei közremunkálással” Cseresnyés kezdeményezésére 1837-ben jött létre s mint ilyen, hazánkban a legelső volt. Ebben tételnyolttakat is ápoltak és pedig a veszettségnél jóval kor- és célszerűbb kezeléssel. Mint tételyda az országban a második — első a pozsonyi — volt. A „veszett-ház” csak Pasteur találmányának eredményeként szünt meg s működéséről maradt egy kis statisztika. Első főorvosa maga a létrehozó Cseresnyés. Az 1837—1841. években összesen 62 elmebeteg közül meggyógyultak 39-en, javuit: 12, meghalt: 6, örökösen tételyült maradt 5, — a veszettségben összesen 10 megbetegedett egyen közül pedig 7 gyógyultat (!) és 3 halottat tüntetnek fel adataink.

Csakhogy a gyógyultak legfeljebb vesztégyanusok lehettek, vagy másféle betegek, mert hiszen a szó igazi és mai értelmében vett orvostudomány sem tud felmutatni minden kétséget kizáró olyan esetet, amikor a valóban kitört veszettségből ember meggyógyult volna. Annál kevésbé használható Lalach módszere, jóllehet régi irásokban, ha kételkedve is, de tényleg nem egy helyen olvashatunk arról, hogy a veszettséget, kivált pásztoemberek, gyógyítani tudták és még a közelmúltban is elhangzott a képviselőházban egy beszéd, melyben egy kiscgazda képviselő — a tanult fajtából — egész komolyan ajánlotta a földművesminiszter figyelmébe egy pásztoember veszettség-elleni „biztos hatású” gyógyszerét...

(Folytatjuk.)

Rádiókedvelők!

Autótulajdonosok!

Modern detektoros rádiókészülékek, lámpás és transzformátoros erősítéssel, 3 5 csöves Neutrodyne és más rendszerű készülékek, mindenféle rádiószerelési anyag amatőröknek, anód- és fűtőtelepek beszerzése a legelőnyösebben

DEVECSER KÖZSÉG VILLAMOS MŰVE ÜZEMÉNÉL

— DEVECSER, Damjantch-u. eszközölhető —

Vállalunk antennaszereleéseket vidéken is. — Anód-, fűtő- és autóakkumulátorok töltése mindenkor. — Hangszórók.

49/1929. vhtsz.

Arverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. tc. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a devecséri kir. bíróságnak 3066 sz. végzése következtében dr. Pogány Imre ügyv. ált. képv. Takács Gábor javára 1100 P s jár. erejéig 1928. dec. 7-en foganatosított kielégítési végrehajtás útján 3 és 4 tétel alatt lefoglalt és 2200 P-re becsült következő ingóságok, u. m.: 1. Osor és Bauer gyártmányu benzínmotor, 1 63683 sz. cseplőszerény nyilvános árverésu eladatnak.

Mely árverésnek a devecséri kir. bíróság 1928. PK. 3925 sz. végzése folytán 1100 P tőkekövetelés és 4500 P, valamint 3600 P végzessz. rinti 10% kamatai, $\frac{1}{10}$ % váltódíj és eddig összesen 21558 P-ben bíróság már megállapított költségek erejéig Nagypiritten leendő megtartására 1929. márc. 1. d. u. 3 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságokat az 1881. LX. tc. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzítés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron aul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. tc. 102. §-u értelmében ezek javára is rendezendők.

Devecser, 1929. febr. 6.

WETZEL ANTAL
kir. bír. végrehajtó.**Szőlőbirtokosok figyelmébe!**

A zirci apátság somlói szőlőgazdaságában szelektált (egyedenként jötermő tőkékről kiválasztott)

szőlőoltványok

nagy mennyiségben kaphatók,
Vevőknek mindennemű szak-
tanácsal szolgál

A fővincellér
Somlóhegyen.

A Somlóvásárhelyi Gyümölcsértékesítő
és Központi Szeszifőző Szövetkezet
ajánlja elismerten jóminőségű

pálinkáit

Allandó raktár törköly-, seprő- és
gyümölcspálinkákból. Eladás nagyban
és kismértékben.

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a m. t. kö-
zönséget, hogy boldogult férjem: Sas
Gábor 20 év óta fennálló

borbély- és fodrászüzletét

fiaimmal tovább folytatjuk.

Idősebbik fiam két évig Budapesten volt
alkalmazásban, hol tökéletesen elsajátította a
borbély- és fodrászipar körébe vágó munká-
kat s teljes megelégedésre végez férfi és nő
hajvágást, bubi és etonfrizurákat.

Kérjük a n. é. közönséget, hogy b. párt-
fogásukkal továbbra is megtisztelni szives-
kedjenek.

Teljes tisztelettel:
özv. Sas Gáborné és fiai:
Sas Sándor és Sas László.

P. 3271/1928/2 sz.

Hirdetemény.

A veszprémi kir. törvényszék,
mint birtokbíróság közhírré teszi, hogy
a Devecser község részére levante
gyakorlótér céljaira szükséges s a de-
vecseri 2284 sz. tjkyben A + 2 sorsz.
1973 hrsz. alatt felvett Bőnyi Ignác és
felesége Dani Terézia illetve ez utób-
binak jogelődői, u. m.: Nyul Károlyné
Bőnyi Rozália, Bak Istvánné sz. Bő-
nyi Anna, Bőnyi József, Bőnyi Ilona
és Bőnyi Sándor tulajdonát képező
ingatlanból 1 kat. hold 1297 □-ól ki-
terjedésű ingatlan megszerzése végett
a m. kir. keresk.-ügyi miniszter által
33984/1928. I. M. I. sz. alatt engedé-
lyezett és illetve 112.537/192. sz. alatt
elrendelt kisajátítási ügyben, melyben
Veszprémvármegye közigazgatási bi-
zottsága a kisajátítási összeírást és
tervet végérvényesen megállapított az
1881. évi XLI. tc. 46. §-a alapján a
kártalanítási eljárás megkezdésére és
az egyezség megkísérelésére a hely-
színére, a devecséri kir. bíróság hi-
vatalos helyiségébe határnapul 1929.
március 5. napjának d. e. 9 óráját
kitűzte és hogy az ismeretlen tartóz-
kodású és távollevő érdekelték ré-
szére gondnokul dr. Somogyi Károly
devecséri ügyvédet kirendelte.

Erre a helyszíni tárgyalásra az
érdekelteket az aul figyelmeztetéssel
idézi meg, hogy elmaradásuk a kár-
talanítás felett hozandó érdemleges
határozatot nem gátolja és az egyéni
külön értesítésnek elmaradása, vagy
a tárgyalásról elmaradás miatt igazol-
ásnak helye nincs.

Veszprém, 1929. jan. 31-én

dr. HEGEDÜS sk. kir. tk. bíró
A kiadmány hitelül:
LENGYEL, ir. főtiszt**Uradalmak, gazdák
figyelmébe!**

Bánóczy Zoltán timárüzeme
Veszprém, Urkut-u. 4. szám.

Kidolgozza nyersbőrjeit cipő-, csiz-
ma- és szíjjártóbirnek, barány,
nyul, roka stb. bőrjeit szőrmének,
szarvas és őz bőrjeit ruházati célra
a legolcsóbban.

Olcsón és jól vásárolhat

Lénárt Testvérek Utódánál

gummisarkot, cipókrémet, cipőfűzőt, bőrvaselint,
ostor, ostornyelet s minden cipész, esizmadia és
szíjgyártó kellékeket.

Devecser, Baross-u. 6. szám.

98/1929. vhtsz.

Arverési hirdetemény.

Alulírott kiküldött bir. végrehajtó ezen-
nel közhírré teszi, hogy a devecséri kir. bírósá-
gnak 1928. PK. 564/10 sz. végzése folytán
önmaga ált. képv. dr. Pogány Imre részére
93356 P, dr. Lusztig Sámuel ügyv. ált. képv.
Molnár Sándor 164440 P, dr. Mautner Ele-
mer ügyv. ált. képv. Takács Károly 50 q
buza, a végrehajtást szenvedett ellen 257776
P és 50 p buza tőkekövetelés és jár. erejéig
elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alpe-
restől lefoglalt és 2200 P-re becsült ingosá-
gokra a devecséri kir. bíróság 1928. PK.
2885 sz. végzéssel az árverés elrendeltevén
annak a korábbi vagy felülfoglaltatott köve-
telése erejéig is, amennyiben azok törvényes
zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán
Nagyaiasonaban leendő megtartására hatá-
ridőül 1929. márc. 12-nek d. u. fél 3 órája
kitűzték, amikor a bíróság lefoglalt 1 kom-
binált szivógáz cseplőmotor a legtöbbet ígé-
renek készpénzítés mellett, szükség esetén
becsáron aul is el fognak adatni.

Felhívotnak mindazok, akik az elárvere-
zendő ingóságok vételarából a végrehajtó
követelést megelőző kielégítéséhez jogot tar-
tanak, hogy amennyiben részükre foglalás ko-
rabbán eszközöltetett volna, ez a végrehajtási
jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi be-
jelentéseiket az árverés megkezdéséig alul-
írott kiküldötttel írásban, vagy pedig szóval
bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdeteménynek a
bíróság tábláján történt kiügyesztését követő
napot számítatik.

Devecser, 1929 febr. 17.

WETZEL ANTAL
kir. bír. végrehajtó

Gyermekeinek husvételra

Játékszer

HUSS FERENC-nél

vegyen!

